

Date: 19th February-2025

“MILLIY RUH VA ZAMONAVIY TALQIN: “O‘YINCHI YIGIT””

Shomurodov Quvondiq Shakirovich

O‘zbekiston zamonaviy san’ati muzeyi katta ilmiy hodimi

Annotatsiya: Ushbu maqolada o‘zbek tasviriy san’atining yirik namoyandasi Abdullayev Abdulhaq Oqsoqolovich ijodidagi portret janrining o‘rni “O‘yinchi yigit” asari misolida tahlil qilinadi. Asarning kompozitsion tuzilishi, rang yechimi, yorug‘-soya munosabati va psixologik talqini ochib beriladi. Shuningdek, rassomning hayoti, ijodiy shakllanish jarayoni hamda o‘zbek rangtasvir maktabiga qo‘shgan hissasi yoritiladi. Maqola milliy obraz va badiiy tafakkur uyg‘unligini tahliliy yondashuv asosida ochib beradi.

Аннотация: В статье рассматривается художественная интерпретация национального танца «Лазги» в произведении узбекского живописца Абдуллаев Абдулхак Оксоколович. Анализируется историко-культурное значение танца, его пластическая выразительность и символика движения, переданная средствами живописи. Особое внимание уделяется композиции, цветовой гамме и психологической характеристике образа. Автор раскрывает роль национального танца как элемента культурной идентичности и духовного наследия узбекского народа.

Abstract: This article explores the artistic interpretation of the national dance “Lazgi” in the work of the Uzbek painter Abdullayev Abdulhaq Oqsoqolovich. The study analyzes the historical and cultural significance of the dance, its expressive plasticity, and the symbolism of movement conveyed through pictorial means. Particular attention is paid to composition, color palette, and the psychological characterization of the image. The article highlights the role of national dance as an essential element of cultural identity and spiritual heritage of the Uzbek people.

Kalit so‘zlar: Lazgi, milliy raqs, o‘zbek rangtasviri, badiiy obraz, kompozitsiya, rang uyg‘unligi, harakat plastikas, madaniy meros, milliy o‘zlik, tasviriy san’at, Abdullayev Abdulhaq.

Ключевые слова: Лазги, национальный танец, узбекская живопись, художественный образ, композиция, колорит, пластика движения, культурное наследие, национальная идентичность, изобразительное искусство, Абдулхаким Абдуллаев.

Keywords: Lazgi, national dance, Uzbek painting, artistic image, composition, color palette, plasticity of movement, cultural heritage, national identity, fine arts, Abdulhaq Abdullayev.

O‘zbek tasviriy san’ati tarixida inson qiyofasini milliy ruh, ichki kechinma va zamonaviy badiiy tafakkur bilan uyg‘unlashtira olgan ijodkorlar alohida o‘rin tutadi. Ana shunday rassomlardan biri — Abdullayev Abdulhaq Oqsoqolovich bo‘lib, uning “O‘yinchi

Date: 19th February-2025

yigit” asari milliy obraz talqinining yorqin namunalaridan biridir. Ushbu portret nafaqat bir inson siymosini, balki butun bir davr ruhini ifodalaydi.

Milliy ruh va zamonaviy talqin: “O‘yinchi yigit” obrazi

O‘zbek tasviriy san’ati tarixida inson qiyofasini milliy ruh, ichki kechinma va zamonaviy badiiy tafakkur bilan uyg‘unlashtira olgan ijodkorlar alohida o‘rin tutadi. Ana shunday rassomlardan biri — Abdullayev Abdulhaq Oqsoqolovich bo‘lib, uning “O‘yinchi yigit” asari milliy obraz talqinining yorqin namunalaridan biridir. Ushbu portret nafaqat bir inson siymosini, balki butun bir davr ruhini ifodalaydi.

O‘zbek tasviriy san’ati tarixida inson qiyofasini milliy ruh, ichki kechinma va zamonaviy badiiy tafakkur bilan uyg‘unlashtira olgan ijodkorlar alohida o‘rin tutadi. Ana shunday rassomlardan biri — Abdullayev Abdulhaq Oqsoqolovich bo‘lib, uning “O‘yinchi yigit” asari milliy obraz talqinining yorqin namunalaridan biridir. Ushbu portret nafaqat bir inson siymosini, balki butun bir davr ruhini ifodalaydi.

Musavvir haqida qisqacha

Abdulhaq Abdullayev 1918-yilda tavallud topgan bo‘lib, XX asr o‘zbek rangtasvir maktabining shakllanishi va rivojlanishida muhim rol o‘ynagan. U ijodida portret janriga alohida e’tibor qaratib, inson xarakterini psixologik teranlik bilan ochib berishga intilgan. Rassomning asarlarida milliylik, hayotiylik va ruhiy holat uyg‘unlashadi. U ko‘plab ijodkorlar, oddiy mehnatkashlar va ziyolilar obrazini yaratgan bo‘lib, har bir qahramon orqali davrning ijtimoiy-ma’naviy manzarasini aks ettirgan.

Asar tahlili

“O‘yinchi yigit” portretida milliy cholg‘u san’atiga oshno, ichki dunyosi boy bo‘lgan yosh ijodkor tasvirlangan. Qahramonning qo‘llarini ko‘ksiga chalishtirib turishi — bu oddiy jismoniy holat emas, balki o‘ziga ishonch va ichki sokinlik ifodasidir. Uning nigohi bevosita tomoshabinga emas, balki biroz chetga qaratilgan — bu esa o‘ychanlik, ilhom jarayoni yoki ichki mulohazani anglatadi.

Kompozitsiya sodda, ortiqcha detallsiz qurilgan. Fonning nisbatan sokin va neytral ranglarda ishlanishi asosiy e’tiborni qahramon siymosiga qaratadi. Rassom rang tanlashda iliq va tabiiy ohanglardan foydalangan bo‘lib, bu milliy ruhni yanada kuchaytiradi. Yuz chizgilaridagi aniqlik, nigohdagi chuqurlik va yorug‘-soya o‘yinlari obrazning psixologik ta’sirchanligini oshiradi.

Milliylik va ruhiy qatlam

Asarda milliy kiyim unsurlari muhim semantik yukni bajaradi. Ular shunchaki dekorativ detal emas, balki o‘zlik timsolidir. “O‘yinchi yigit” — bu faqat musiqa ijrochisi emas, balki milliy madaniyat tashuvchisi sifatida talqin etiladi. Uning sokin, ammo qat’iy nigohi xalq san’ati davomiyligini, avlodlar o‘rtasidagi ma’naviy rishtani anglatadi.

Date: 19th February-2025

Shu jihatdan, portretni individual obraz doirasidan kengroq ma'noda — milliy o'zlik va badiiy tafakkur uyg'unligi sifatida ko'rish mumkin. Rassom inson siymosi orqali davr estetik idealini yaratadi: kamtarin, o'ychan, ammo ichki qudratga ega ijodkor.

Xulosa

“O'yinchi yigit” asari — portret janrida yaratilgan bo'lsa-da, unda chuqur ijtimoiy va ma'naviy qatlam mujassam. Abdulhaq Abdullayev bu asar orqali insonning ichki dunyosini milliy ruh bilan uyg'un holda tasvirlashga erishgan. Natijada tomoshabin nafaqat bir yigit qiyofasini, balki butun bir madaniy qatlamni his qiladi.

Ushbu asar bugungi kunda ham o'z ahamiyatini yo'qotmagan. Chunki unda aks etgan ruh — milliy g'urur, sokin tafakkur va san'atga sadoqat — har qanday davr uchun dolzarb qadriyatlardir.

Ushbu maqolada o'zbek tasviriy san'atining yirik namoyandasi Abdullayev Abdulhaq Oqsoqolovich ijodidagi portret janrining o'rni “O'yinchi yigit” asari misolida tahlil qilinadi. Asarning kompozitsion tuzilishi, rang yechimi, yorug'-soya munosabati va psixologik talqini ochib beriladi. Shuningdek, rassomning hayoti, ijodiy shakllanish jarayoni hamda o'zbek rangtasvir maktabiga qo'shgan hissasi yoritiladi. Maqola milliy obraz va badiiy tafakkur uyg'unligini tahliliy yondashuv asosida ochib beradi.

